

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019**

Etap rejonowy – data 06.12.2018 r.

Kod ucznia: _____

Wynik: _____/100 pkt.

Instrukcja dla ucznia

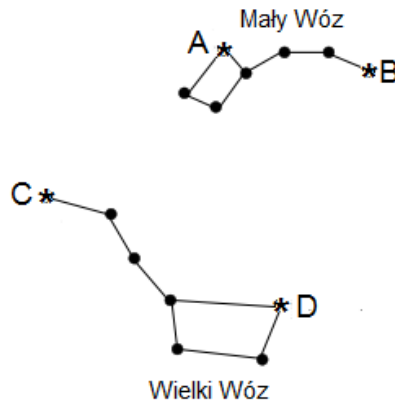
Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 14 stron i zawiera **30** zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis.
Brudnopis nie podlega ocenie.
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut**.

Zadanie 1. (0 – 1 p.)

Na rysunku przedstawiono dwa gwiazdozbiory, w których literami A – D wyróżniono gwiazdy. Zakreśl literę, która wskazuje położenie Gwiazdy Polarnej.

Na podstawie: Internet, Grafika

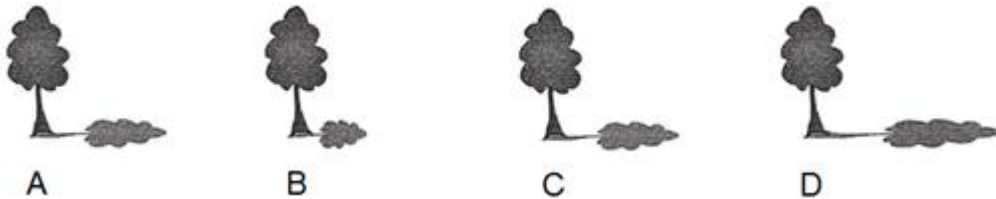
Zadanie 2. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na jakiej szerokości geograficznej znajduje się obserwator, jeżeli obserwuje Gwiazdę Polarną na wysokości 40° ?

- A – 40° S B – 40° N C – 50° N D – 90° N

Zadanie 3. (0 – 1 p.)

Rysunki przedstawiają cień drzewa w czasie górowania Słońca w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku w Bydgoszczy. Wybierz rysunek przedstawiający długość cienia w pierwszym dniu kalendarzowej zimy.

Zadanie 4. (0 – 2 p.)

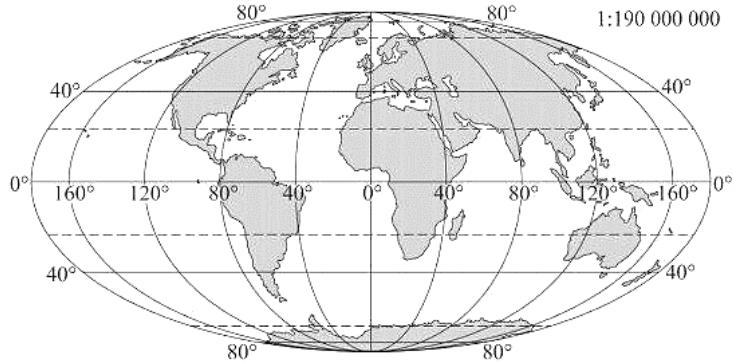
Wybierz dwa poprawne dokończenia zdania. Gdyby, podczas ruchu obiegowego oś Ziemi nie była pochylona pod kątem $66^\circ 33'$, tylko ustawiona prostopadłe do orbity, wówczas

- A – na kuli ziemskiej nie zmieniałyby się pory roku.
- B – na półkuli północnej przez cały rok dni byłyby dłuższe od nocy.
- C – za kołem podbiegunowym północnym przez cały rok trwałby dzień polarny.
- D – w Polsce przez cały rok Słońce wschodziłoby dokładnie na wschodzie.

Zadanie 5. (0 – 1 p.)

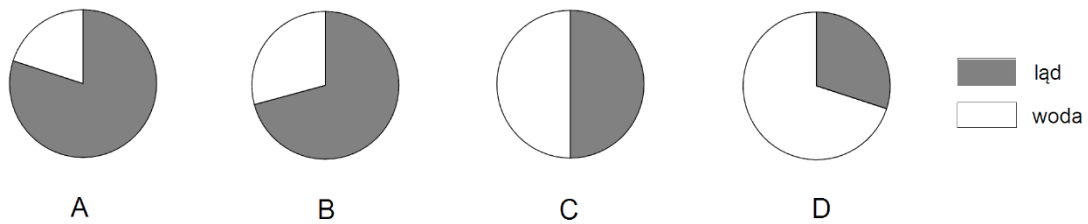
Zakresuj na mapie cały obszar na Ziemi, który spełnia oba poniższe warunki:

1. W każdym dniu w roku występuje tam wschód i zachód Słońca.
2. W dniu przesilenia zimowego (22 XII) dzień trwa tam dłużej niż 12 godzin.

Zadanie 6. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na którym wykresie poprawnie przedstawiono powierzchnię lądów i oceanów na Ziemi?

Zadanie 7. (0 – 5 p.)

W tabeli zamieszczono liczby opisujące rekordy Ziemi. Do podanych wartości liczbowych przyporządkuj parametr oraz dopisz odpowiednią jednostkę.

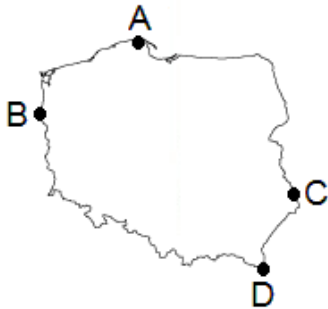
Parametry: powierzchnia wszystkich kontynentów, powierzchnia największego oceanu, największa depresja, najwyższy szczyt, największa głębokość oceaniczna.

Parametr	Wartość	Jednostka
	180 000 000	
	149 000 000	
	11022	
	8850	
	- 423	

Zadanie 8. (0 – 10 p.)

Na mapie literami A – D zaznaczono położenie krańcowych punktów Polski, a w tabeli zamieszczono ich współrzędne geograficzne.

Współrzędne geograficzne	Litera na mapie
52°51'N, 14°07'E	
50°52'N, 24°09'E	
49°00'N, 22°51'E	
54°50'N, 18°18'E	

A – Przyporządkuj krańcowym punktom Polski współrzędne geograficzne. **Wpisz** do tabeli odpowiednie litery.

B – Uzupełnij luki w zdaniach nazwami własnymi obiektów geograficznych.

Obszar Polski rozciąga się od Przylądka na północy do bieszczadzkiego szczytu Opołonek na południu. Najdalej na zachód wysuniętym krańcem Polski jest zakole koło Cedyńi, a na wschód – zakole w okolicy Hrubieszowa.

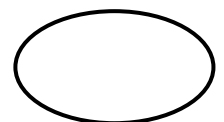
C – Uporządkuj skrajne punkty Polski według podanego kryterium. **Wpisz** w kratki kolejne litery.

- Coraz dłuższy czas trwania nocy 22 XII □ → □ → □ → □
- Coraz późniejszy moment południa słonecznego 21 III □ → □ → □ → □
- Coraz większa wysokość górowania Słońca 22 VI □ → □ → □ → □

D – Wybierz odpowiedź A lub B i jej konsekwencję 1 lub 2.

Rozciągłość równoleżnikowa Polski wynosi

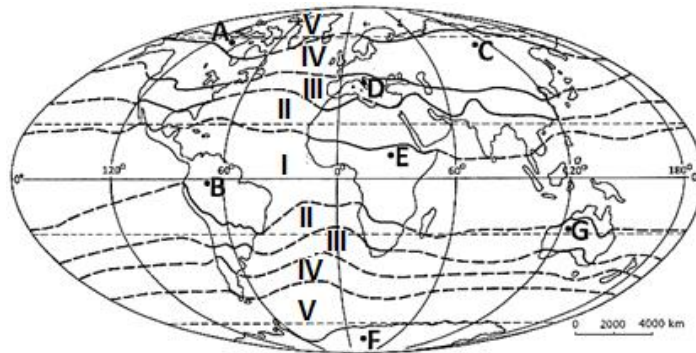
A	5° 50'	co powoduje, że	1	dzień nad Bałtykiem trwa o 40 minut dłużej niż w Bieszczadach.
B	10° 02'		2	różnica czasu słonecznego między Cedynią a Hrubieszowem wynosi ok. 40 minut.

Zadanie 9. (0 – 3 p.)

Na mapie cyframi rzymskimi zaznaczono strefy klimatyczne, a literami A - F położenie wybranych stacji meteorologicznych.

Na podstawie:
P. Świtalski, Podstawy geografii fizycznej, TURPRES, Toruń 2003

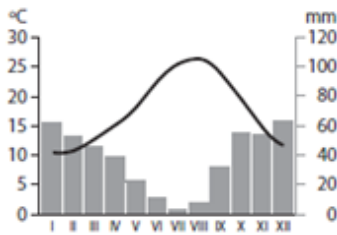

A – Podaj nazwę strefy klimatycznej oznaczonej cyfrą II.

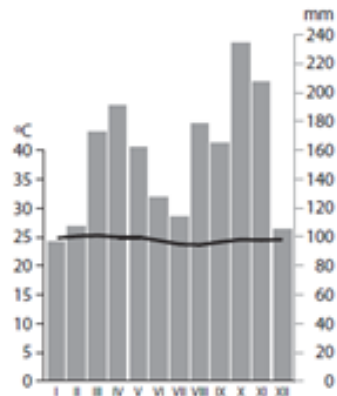
Odpowiedź:

B – Wybierz odpowiedzi. Którą literą na mapie oznaczono położenie stacji, w której panują warunki klimatyczne przedstawione na diagramie?

Źródło: Książka nauczyciela 5,
Nowa Era, Warszawa 2018

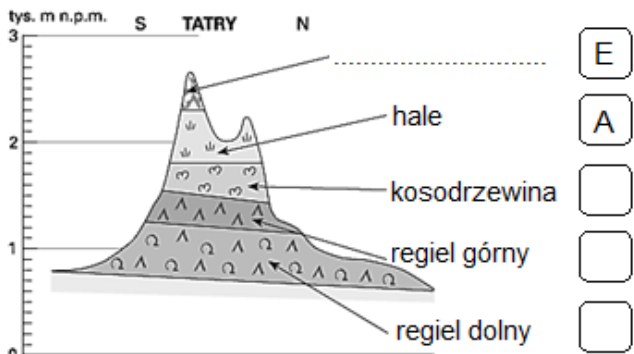
A / B / C / D / E / F

A / B / C / D / E / F

Zadanie 10. (0 – 2 p.)

Uzupełnij schemat piętowego układu roślinności w Tatrach. Wpisz brakującą nazwę piętra roślinnego i do każdego piętra przyporządkuj charakterystyczną dla niego roślinność.

- A - trawy, krzewinki, zioła
- B - krzewiaste sosny
- C - buki, jodły, świerki
- D - świerki
- E - mchy, porosty

Na podstawie: <http://lms.wsipnet.pl/index.php/clipAssignmentP review/>

Zadanie 11. (0 – 6 p.)

W tabeli przedstawiono największe pod względem powierzchni jeziora w Polsce.

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia w km ²	Głębokość w m	Kraina geograficzna
1.	Śniardwy	113,4	23,4	Pojezierze Mazurskie / Pojezierze Pomorskie
2.	Mamry	102,8	43,8	Pojezierze Mazurskie / Pobrzeże Koszalińskie
3.	Łebsko	71,4	6,3	Pobrzeże Koszalińskie / Pobrzeże Gdańskie
4.	Dąbie	56,0	4,2	Pobrzeże Szczecińskie / Pobrzeże Gdańskie
5.	Miedwie	35,3	43,8	Pobrzeże Szczecińskie / Pojezierze Pomorskie

Na podstawie: Świat w liczbach, WSiP, Warszawa 2015

A – Wybierz i podkreśl krainę geograficzną, w której znajduje się każde z podanych jezior.

B – Skreśl część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania były prawdziwe.

Wśród pięciu największych jezior są jeziora polodowcowe, **deltowe / krasowe** i przybrzeżne. Jeziora przybrzeżne powstały na skutek odcięcia dawnych zatok morskich przez piaszczyste **mierzeje / klify**. Są one znacznie **płytsze / głębsze** niż jeziora polodowcowe.

Zadanie 12. (0 – 3 p.)

Wybierz i wpisz do tabeli nazwy rzek zgodnie z podanymi kryteriami.

Wody powierzchniowe: Bóbr, Łeba, Łyna, Narew, Pasłęka, Pilica, San, Warta, Wieprz.

Dopływy Wisły	Dopływy Odry

Zadanie 13. (0 – 2 p.)

Wybierz odpowiedź A lub B i jej rozwinięcie 1 lub 2.

Najdłuższa rzeka Polski ma ujście

A	deltowe,	które tworzy się wówczas, gdy	1	do morza uchodzi duża rzeka wypływająca z wysokich gór.
B	lejkowate,		2	rzeka uchodzi do spokojnych wód płytkiej zatoki morskiej.

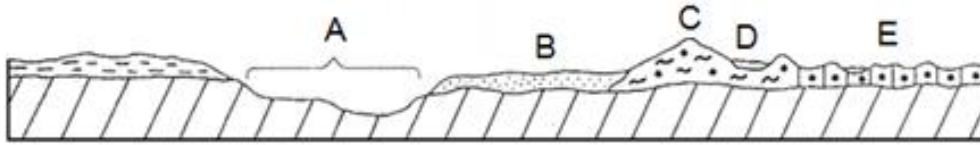
Zadanie 14. (0 – 2 p.)

Wybierz zestaw, w którym wszystkie rzeki:

- mają ujścia deltowe.
A - Dunaj, Nil, Wołga, B - Dniepr, Pad, Sekwana, C - Jangcy, Tamiza, Wołga.
- znajdują się w Europie.
A - Dunaj, Nil, Wołga, B - Dniepr, Pad, Sekwana, C - Jangcy, Tamiza, Wołga.

Zadanie 15. (0 – 6 p.)

Na rysunku literami A – E oznaczono formy polodowcowe powstałe w czasie zlodowaceń plejstocenijskich. Do opisu dobierz formę terenu i literę, którą oznaczono ją na rysunku.

Na podstawie: I.W. Kotowscy, Testy dla gimnazjalistów, Geografia, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2002.

Opis	Forma terenu	Oznaczenie na rysunku
Równina utworzona na przedpolu lądolodu w wyniku osadzania się materiału skalnego niesionego przez wody topniejącego lodowca.	1 - pradolina 2 - morena czołowa 3 - morena denna 4 - sandr	A / B / C / D / E
Szeroka dolina utworzona na przedpolu lądolodu, równoległe do jego czoła, przez wody topniejącego lądolodu oraz wody rzek.	1 - pradolina 2 - morena czołowa 3 - morena denna 4 - sandr	A / B / C / D / E
Materiał skalny, który występuje w lądolodzie, a po jego stopieniu tworzy warstwę osadów.	1 - pradolina 2 - morena czołowa 3 - morena denna 4 - sandr	A / B / C / D / E

Zadanie 16. (0 – 2 p.)

Podaj jedno podobieństwo i jedną różnicę między **rzeźbą** obszarów chronionych w podanych parkach narodowych.

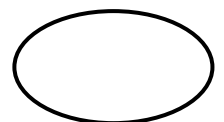
Park narodowy	Podobieństwo	Różnica
Woliński PN		
Słowiński PN		

Zadanie 17. (0 – 2 p.)

Z podanych obiektów wybierz te, które zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

- A – Puszcza Białowieska
- B – Wielkie Jeziora Mazurskie
- C – Kopalnia Soli w Wieliczce
- D – Stare Miasto w Gdańsku

Zadanie 18. (0 – 3 p.)

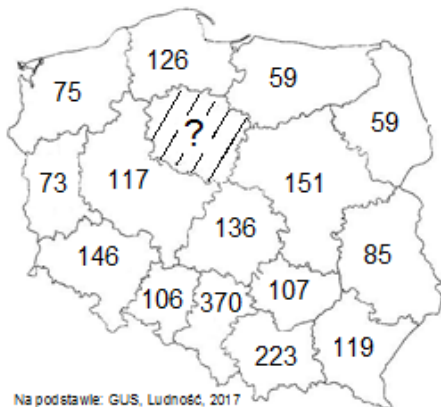
Na mapie kropkami oznaczono położenie dziesięciu największych miast w Polsce. Uzupełnij listę miast szeregując je według liczby ludności.

1. Warszawa 2. 3. Łódź 4. 5. Poznań
 6. 7. Szczecin 8. 9. Lublin 10.

Zadanie 19. (0 – 4 p.)

Na mapie przedstawiono gęstość zaludnienia w Polsce według województw. Nasze województwo wyróżniono szrafem.

Nazwa województwa

A – Wybierz i zapisz w tabeli nazwy trzech województw, w których gęstość zaludnienia jest najbardziej zbliżona do średniej gęstości zaludnienia w Polsce.

B – Oblicz gęstość zaludnienia w naszym województwie wiedząc, że województwo kujawsko – pomorskie, o powierzchni ok. 18 tys. km², w 2016 r. liczyło ok. 2,1 mln mieszkańców. Zapisz wynik z jednostkami.

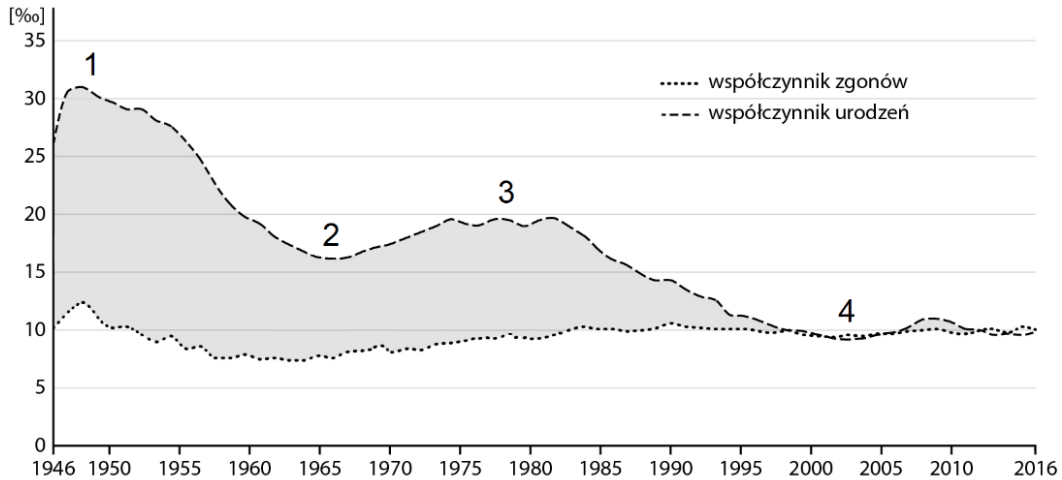
Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 20. (0 – 3 p.)

Na podstawie wykresu oczeń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

Na podstawie: R. Malarz, M Szubert, T Rachwał, Planeta Nowa, Nowa Era, Warszawa 2017

- Okresy oznaczone na wykresie numerem 2 i 4 to niże demograficzne.
- W latach 1950–1955 współczynnik przyrostu naturalnego wynosił ponad 15%_o.
- Współczynnik zgonów w latach 1960 – 1965 był wyższy niż w latach 2005 – 2010.

Zadanie 21. (0 – 2 p.)

Wybierz poprawne dokończenia zdania.

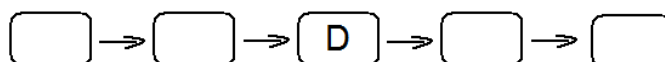
Negatywnymi skutkami wzrostu bezrobocia w Polsce są:

- A – Upadek wielu nierentownych zakładów przemysłowych.
- B – Obniżenie poziomu życia bezrobotnych i ich rodzin.
- C – Przyspieszona modernizacja zakładów przemysłowych.
- D – Konieczność wypłacania większej liczby zasiłków dla bezrobotnych.

Zadanie 22. (0 – 2 p.)

Uporządkuj podane zjawiska w takiej kolejności, aby przedstawiały ciąg przyczynowo – skutkowy. Wpisz w kratki odpowiednie cyfry.

- A. Wezbranie wody w rzekach.
- B. Intensywne opady deszczu.
- C. Straty materialne i zagrożenie życia ludzi.
- D. Przerwanie wałów przeciwpowodziowych.
- E. Powódź.

Zadanie 23. (0 – 2 p.)

Na mapie przedstawiono występowanie jednego typu gleb astrefowych w Polsce. Tworzą się one na skałach wapiennych i gipsowych. Są glebami żyznymi, ale trudnymi w uprawie. Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej rozwinięcie 1, 2 lub 3.

<https://www.dlanauczyciela.pl/>

Mapa przedstawia występowanie

A.	rędzin,	które występują głównie w pasie	1.	Kotlina Podkarpackich.
B.	czarnoziemów,		2.	Nizina Środkowopolskich.
			3.	Wyżyna Polskich.

Zadanie 24. (0 – 3 p.)

Podziel czynniki wymienione w tabeli na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze oraz korzystne i niekorzystne dla rozwoju rolnictwa. We właściwe okna tabeli wpisz znak „X”

Przyrodniczy	Poza- przyrodniczy	Czynnik	Korzystny	Niekorzystny
		Krótki okres wegetacyjny.		
		Niewielkie różnice wysokości względnych.		
		Niewielka powierzchnia gospodarstw rolnych.		

Zadanie 25. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na której mapie poprawnie zaznaczono główne obszary uprawy pszenicy?

A

B

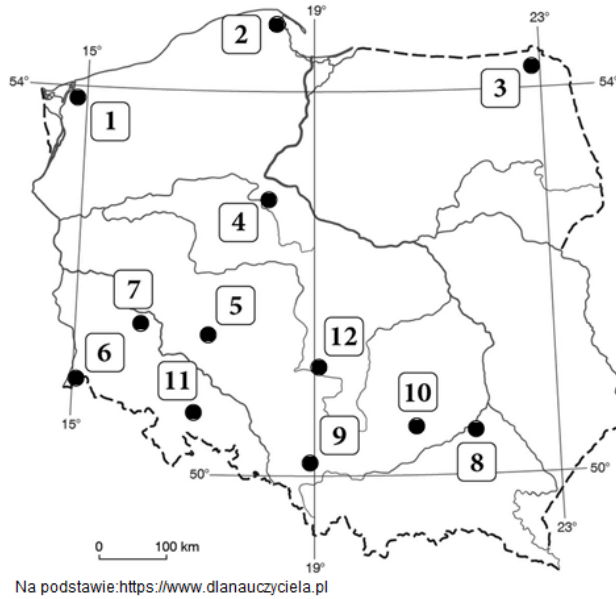
C

D

Zadanie 26. (0 – 3 p.)

Na mapie zaznaczono wybrane miejsca występowania surowców mineralnych.

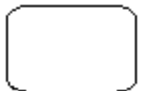

Podkreśl rodzaj wymienionych w tabeli surowców mineralnych i wpisz numery, którymi na mapie oznaczono miejsce ich występowania.

Nazwa surowca	Rodzaj surowca	Występowanie (nr na mapie)
Sól kamienna	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	
Rudy miedzi	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	
Węgiel kamienny	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	

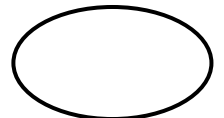
Zadanie 27. (0 – 6 p.)

Rozwiąż krzyżówkę.

1.		E												
2.		U												
3.				R										
					O									
						P								
							A							

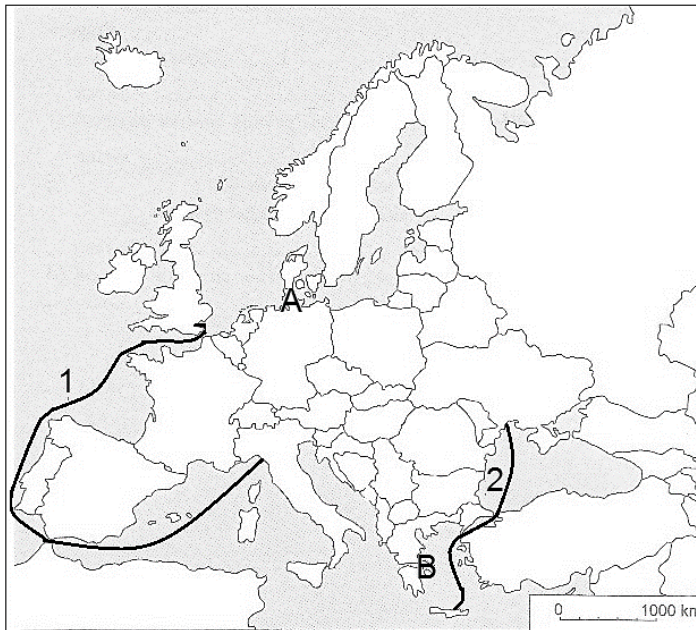
1. Największa elektrownia ciepłota opalana węglem brunatnym.
2. Rodzaj dróg, przy których powstają centra logistyczne i zaopatrzeniowe.
3. Przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania.
4. Zespół miejski, w którym żadne z miast nie pełni dominującej funkcji.
5. Przywóz surowców mineralnych z zagranicy.
6. Jedno ze źródeł energii odnawialnej.

Zadanie 28. (0 – 10 p.)

Na mapie zaznaczono dwa szlaki żeglugi morskiej oznaczone cyframi 1 i 2 oraz dwa kanały morskie oznaczone literami A i B.

Na podstawie:
Atlas geograficzny,
Gimnazjum, W S i P,
Warszawa 2009

A – Do każdego ze szlaków dobierz, spośród wymienionych poniżej, po dwa obiekty geograficzne mijane po drodze lub znajdujące się na trasie szlaku.

Obiekty geograficzne: Baleary, Bosfor, Dardanele, Kattegat, La Manche, Nowa Ziemia, Sycylia.

Numer szlaku	Obiekty geograficzne
1	
2	

B – Uzupełnij tabelę wpisując nazwy obiektów geograficznych

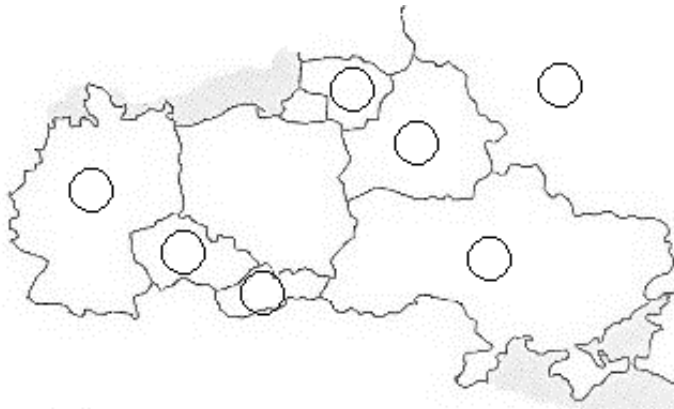
Litera na mapie	Nazwa kanału	Łączy	Znaczenie: likwiduje konieczność opływania Półwyspu
A	Morze Bałtyckie z Morzem	Jutlandzkiego
B	Koryncki	Morze Jońskie z Morzem

C – Podkreśl nazwy państw, które nie mają bezpośredniego dostępu do Morza Bałtyckiego, ale część ich terytorium należy do zlewiska tego morza.

- Austria
- Białoruś
- Czechy
- Finlandia
- Holandia
- Łotwa
- Niemcy

Zadanie 29. (0 – 3 p.)

Przyporządkuj państwom sąsiadującym z Polską grupę języków, do której należy dominujący w tych krajach język. Wpisz w kółka na mapie odpowiednie litery.

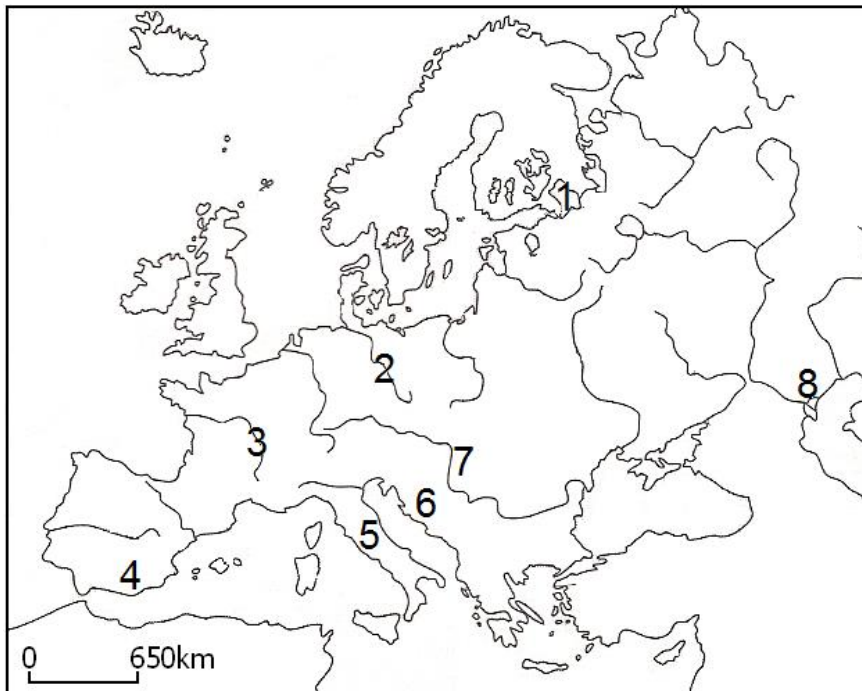

- A – języki słowiańskie
- B – języki germańskie
- C – języki bałtyckie

Zadanie 30. (0 – 8 p.)

Uzupełnij luki w tabeli nazwami obiektów geograficznych zaznaczonych cyframi 1 – 8.

Na podstawie:
Atlas geograficzny,
Gimnazjum, W S i P,
Warszawa 2009

1. Jezioro	2. Rzeka	3. Rzeka	4. Góry
.....
5. Góry	6. Góry	7. Nizina	8. Nizina
.....

Brudnopis